

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 89/2023-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Dudíťa a Libora Duřu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej ŠKODA LEGAL s. r. o., Jarabinková 17563/2C, Bratislava, IČO 47 244 259, v mene ktorej koná jej konateľka a advokátka JUDr. Ing. Veronika Puškár Škodová, PhD., proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 16 CoE 13/2021 z 23. februára 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka označená v záhlaví tohto uznesenia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 20. januára 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 3 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa napadnutým uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka požaduje zrušenie napadnutého uznesenia krajského súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie a súčasne navrhuje priznanie náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka je matkou maloletého [REDAKOVANÉ] (ďalej len „maloletý“). Okresný súd Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) uznesením č. k. 37 Em 9/2020 z 23. augusta 2021 (ďalej len „uznesenie z 23. augusta 2021“) nariadil výkon rozhodnutia – uznesenia okresného súdu č. k. 32 P 168/2020 z 1. júla 2021 (ďalej len „uznesenie z 1. júla 2021“), ktorým bol upravený styk otca s maloletým tak, že otec maloletého je oprávnený stýkať sa s maloletým každý páry týždeň od stredy od 16.00 h do nedele do 18.00 h

a počas letných prázdnin nepárneho kalendárneho roku od 18. júla od 18.00 h do 30. júla do 16.00 h a od 15. augusta od 18.00 h do 27. augusta do 16.00 h.

3. Na odvolanie sťažovateľky bolo uznesenie okresného súdu z 1. júla 2021 (exekučný titul) uznesením krajského súdu č. k. 11 CoP 37/2021 z 27. augusta 2021 (ďalej len „uznesenie z 27. augusta 2021“) zmenené a styk otca upravený tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletým každý páry týždeň od piatku od 16.00 h do nedele do 18.00 h.

4. V odvolaní podanom proti uzneseniu okresného súdu z 23. augusta 2021 o nariadení výkonu rozhodnutia sťažovateľka namietala nezákonnosť uznesenia súdu prvej inštancie z dôvodu, že exekučný titul zanikol, pričom tvrdila, že absolútne nekorešponduje s najlepším záujmom maloletého. Súčasne navrhla odklad rozhodnutia.

5. Krajský súd napadnutým uznesením uznesenie okresného súdu z 23. augusta 2021 potvrdil ako vecne správne a návrh na odklad výkonu rozhodnutia zamietol.

6. Krajský súd k námietke sťažovateľky, podľa ktorej exekučný titul zanikol, uviedol, že táto je nedôvodná. Uznesením krajského súdu z 27. augusta 2021 nedošlo k zrušeniu exekučného titulu, aby mohla platiť argumentácia, že rozhodnutie spôsobilo zánik uloženej povinnosti tak, ako to predpokladá § 377 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku v znení účinnom do 31. decembra 2022 (ďalej len „CMP“). Citovaným rozhodnutím došlo len k zmene úpravy styku otca s maloletým tak, že otec je oprávnený sa stretávať s maloletým každý páry týždeň od piatku do nedele namiesto pôvodne upraveného styku na každý páry týždeň od stredy do nedele. Z uvedeného dôvodu je potrebné na vydaný exekučný titul nazerať v spojení s uznesením krajského súdu z 27. augusta 2021, ktoré sa stalo vykonateľným 17. septembra 2021 a ktoré ho mení.

7. Odloženie výkonu rozhodnutia sťažovateľka odôvodnila skutočnosťou, že vykonávacie konanie môže na maloletom zanechať fatálne a trvalé následky na psychickom zdraví, pretože maloletý bol dva roky v jej neustálej opatere, pričom je na matku citovo naviazaný. Poukázala aj na závery psychologických posudkov, podľa ktorých má maloletý zmiešanú poruchu správania a emotivity a úzkosť z odlúčenia.

8. Odvolací súd k návrhu na odklad výkonu rozhodnutia zdôraznil, že skutočnosti v ňom uvádzané už boli predmetom posudzovania okresného súdu v konaní o návrhu na výkon rozhodnutia a v konaní o nariadení neodkladného opatrenia. Zo súdneho spisu vrátane záverov z rozhodnutia súdov o exekučnom titule vyplýva, že nebolo jednoznačne a nepochybniteľne preukázané, že medzi psychickými problémami maloletého a jeho stykom s otcom je priama vzájomná súvislosť, najmä ak objektivita týchto správ, resp. odborných vyjadrení môže byť ovplyvnená tým, že boli vypracované len v prítomnosti matky a na jej žiadosť. Nebolo pritom preukázané, že by maloletý otca odmietal alebo k nemu nemal vytvorený citový vzťah. Vzťah otca s maloletým sa zdá byť vybudovaný a maloletý má k otcovi vytvorené citové väzby a neodmieta ho. Je preto v záujme maloletého, aby sa styk otca s maloletým realizoval v zmysle vykonateľného neodkladného opatrenia.

9. Proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, ktoré bolo uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 7 Cdo 183/2022 z 27. októbra 2022 odmietnuté ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. c) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Podľa dovolacieho súdu rozhodnutie vydané vo veci nariadenia výkonu

súdneho rozhodnutia nenapĺňa znaky rozhodnutia vo veci samej a nejde ani o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí, v dôsledku čoho nie je proti takémuto rozhodnutiu dovolanie podľa § 420 CSP prípustné.

II.

Argumentácia sťažovateľky

10. Sťažovateľka namieta, že napadnuté uznesenie krajského súdu je nepresvedčivé, nedostatočne odôvodnené a arbitrárne.

11. Esenciálnym základom argumentácie sťažovateľky je najlepší záujem maloletého, a preto sťažovateľka tvrdí, že sa odvolací súd mal zaoberať jej námietkami. Sťažovateľka je presvedčená, že riadnym posúdením dôkazov (lekárske správy a prešetrenie argumentácie sťažovateľky) by odvolací súd neprípustil neprávny stav, pričom návrhu sťažovateľky na odklad výkonu rozhodnutia mal vyhovieť.

12. Sťažovateľka namieta, že po vzniku exekučného titulu nastali okolnosti, ktoré spôsobili zánik uloženej povinnosti, keďže došlo k zmene pôvodného rozhodnutia okresného súdu z 1. júla 2021.

13. Z dôvodov hodných osobitného zreteľa mal odvolací súd v najlepšom záujme maloletého odložiť výkon rozhodnutia, a to aj bez návrhu. Zastáva názor, že nariadený výkon rozhodnutia vážne ohrozuje zdravie maloletého, pričom už len s prihliadnutím na závery z lekárskeho správ predložených v konaní mal odvolací súd bez návrhu výkon rozhodnutia odložiť. Sťažovateľka zastáva názor, že zdravotné dôvody na strane maloletého sú dôvodmi hodnými odkladu výkonu rozhodnutia aj bez návrhu (§ 389 ods. 1 CMP).

14. Okresný súd sa vôbec s ospravedlniteľnými dôvodmi uvádzanými sťažovateľkou nevysporiadal. Rovnako namieta, že nie je celkom jasné, z čoho odvolací súd považuje za preukázané, že maloletý má s otcom vybudované citové väzby.

15. Sťažovateľka tvrdí, že počas celého konania poukazovala na skutočnosť, že maloletý sa nevie vysporiadať s neustálou zmenou prostredia a zmenou osôb, ktoré sa vyskytujú v jeho blízkosti. Tieto zmeny spôsobuje otec, pričom uvedené zhoršuje poznačený psychický stav maloletého.

16. Odvolací súd mal podľa sťažovateľky odpovedať na otázku, čo je v najlepšom záujme maloletého. Odôvodnenie odvolacieho súdu podľa sťažovateľky nezodpovedá požiadavkám primeraného odôvodnenia rozhodnutia, nezaoberá sa všetkými skutočnosťami podstatnými pre riadne posúdenie a rozhodnutie.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

17. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka arbitrárnosti a nedostatočnosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vydaného vo veci nariadenia výkonu rozhodnutia – neodkladného opatrenia o úprave styku otca s maloletým.

18. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon

o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

19. Ústavný súd v úvode tejto časti rozhodnutia poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej jednou zo základných podmienok prijatia ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 124 zákona o ústavnom súde. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako podanej oneskorene podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde. V prípade podania ústavnej sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto lehoty odpustiť (m. m. IV. ÚS 14/03, II. ÚS 695/2014).

20. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že napadnuté uznesenie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť 28. februára 2022, pričom sťažovateľka podala ústavnú sťažnosť až 20. januára 2023, t. j. zjavne po uplynutí lehoty ustanovenej v § 124 ods. 2 zákona o ústavnom súde, čo zakladá dôvod na jej odmietnutie ako oneskorene podanej.

21. Z ústavnej sťažnosti zjavne vyplýva, že sťažovateľka začiatok plynutia zákonnej dvojmesačnej lehoty podľa § 124 ods. 2 zákona o ústavnom súde odvodzuje odo dňa, keď jej bolo doručené uznesenie najvyššieho súdu č. k. 7 Cdo 183/2022 z 27. októbra 2022 (24. novembra 2022, pozn.).

22. Sťažovateľka zrejme vychádza z v zásade ustálenej judikatúry ústavného súdu, podľa ktorej sa lehota na prípadné podanie ústavnej sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní považuje za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, ale s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti posudzovanej veci zjavne vylučujú (m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 453/2010, I. ÚS 287/2019). K okolnostiam, ktoré zjavne vylučujú aplikáciu uvedeného právneho názoru, patria predovšetkým také, pri ktorých sťažovateľ v zmysle platnej právnej úpravy nedisponuje oprávnením podať dovolanie proti právoplatnému rozhodnutiu orgánu verejnej moci, ktorým podľa jeho tvrdenia mali byť porušené jeho základné práva alebo slobody, t. j. ak je dovolanie v konkrétnom prípade zjavne neprípustné. V takýchto prípadoch lehota podľa § 124 ods. 2 zákona o ústavnom súde začne plynúť odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, ktoré predchádzalo podaniu neprípustného dovolania (m. m. IV. ÚS 553/2012, IV. ÚS 92/2020).

23. Inak povedané, princíp zachovania lehoty po podaní dovolania aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ako aj zákonná úprava počítajúca plynutie lehoty dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku v každom prípade predpokladá riadne využitie mimoriadneho opravného prostriedku. O riadnom využití mimoriadneho opravného prostriedku pritom nemožno hovoriť v prípade, že je podaný neoprávnenou osobou, je podaný po lehote, je podaný bez povinného právneho zastúpenia advokátom, prípadne ak je podaný proti rozhodnutiu, proti ktorému právna úprava možnosť podať mimoriadny opravný prostriedok nepripúšťa. V opačnom prípade by sme totiž pripustili možnosť špekulatívneho predlžovania lehoty na podanie ústavnej sťažnosti (II. ÚS 91/2019).

24. Neprípustné dovolanie nemožno z hľadiska čl. 127 ods. 1 ústavy považovať za účinný a dostupný právny prostriedok ochrany základných práv a slobôd (k tomu pozri aj § 132 ods. 2

zákona o ústavnom súde), ktorý je predpokladom (podmienkou) podania ústavnej sťažnosti na ústavnom súde podľa tohto článku ústavy, a na jeho podanie nie je preto z hľadiska plynutia uvedenej lehoty na podanie sťažnosti na ústavnom súde možné prihliadať (IV. ÚS 163/2018, II. ÚS 442/2019).

25. V konkrétnych okolnostiach veci podala sťažovateľka dovolanie podľa § 420 CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí za splnenia podmienok uvedených pod písmenami a) až f). Dovoláním sťažovateľka napadla rozhodnutie odvolacieho súdu o nariadení výkonu súdneho rozhodnutia, ktoré v súlade s ustálenou judikatúrou dovolacieho súdu nenapĺňa znaky rozhodnutia vo veci samej (keďže ide o rozhodnutie vydané vo vykonávacom konaní, ktorému už predchádzalo rozhodnutie vo veci samej, ktoré je exekučným titulom vo vykonávacom konaní) a nejde ani o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí (rozhodnutia najvyššieho súdu č. k. 9 Cdo 13/2020 zo 17. júna 2020, č. k. 8 Cdo 125/2020 z 25. júna 2020 a č. k. 5 Cdo 12/2017 z 31. júla 2017).

26. Už uvedené zistenia vedú k záveru o tom, že v prípade sťažovateľky, ktorá podala neprípustné dovolanie, nemožno hovoriť o vyčerpaní účinného právneho prostriedku ochrany základných práv a slobôd, a preto nemožno lehotu na podanie ústavnej sťažnosti počítať od momentu, keď bolo sťažovateľke doručené rozhodnutie dovolacieho súdu o tomto mimoriadnom opravnom prostriedku, ale od momentu, keď napadnuté uznesenie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť.

27. Ústavná sťažnosť sťažovateľky smerujúca výlučne proti napadnutému uzneseniu krajského súdu bola doručená celkom zjavne po uplynutí zákonnej lehoty dvoch mesiacov. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde odmietol ako oneskorene podanú.

28. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, zaoberať sa ďalšími návrhmi v nej uplatnenými stratilo svojej opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. februára 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu